

OBSAH

PREDHOVOR	17
SKRATKY A ZNAČKY	21

PRVÁ ČASŤ

ŠTÁTNE ZRIADENIE A PRÁVNÝ PORIADOK ANTICKÉHO RÍMA

I. kapitola RÍMSKE ŠTÁTNE ZRIADENIE

§ 1. ANTICKÝ RÍM - VŠEOBECNÝ POHĽAD	23
§ 2. OBDOBIE KRÁLOVSTVA.	24
§ 3. OBDOBIE REPUBLIKY	25
§ 4. OBDOBIE PRINCIPÁTU	32
§ 5. OBDOBIE ABSOLÚTNEHO CISÁRSTVA	45

II. kapitola RÍMSKY PRÁVNÝ PORIADOK

§ 6. RÍMSKY PRÁVNÝ PORIADOK - VŠEOBECNÝ POHĽAD	57
§ 7. VEREJNÉ PRÁVO (IUS PUBLICUM)	60
§ 8. SÚKROMNÉ PRÁVO (IUS PRIVATUM)	61
I. Občianske právo (ius civile)	62
II. Úradnícke právo (ius honorarium)	63
III. Cudzinecké právo (ius gentium).	64
IV. Prirodzené právo (ius naturale)	65
V. Cudzie národné práva	66
§ 9. VÝZNAM RÍMSKEHO PRÁVA SÚKROMNÉHO V DEJINÁCH PRÁVNEJ KULTÚRY	67
§ 10. SYSTÉM VÝKLADU	68

III. kapitola PRAMENE PRÁVA

§ 12. PRAMENE VZNIKU RÍMSKEHO PRÁVA SÚKROMNÉHO	70
I. Pojem pramene vzniku práva	70
II. Ius Papirianum.	71
III. Obyčajové právo (consuetudo)	71
IV. Zákony (leges a plebiscita).	72
V. Uznesenie senátu (senatus consulta)	73
VI. Nariadenia úradníkov (edicta magistratuum)	74
VII. Právna veda (iurisprudencia)	76
VIII. Cisárske nariadenia (constitutiones principum).	85

IX. Predjustiniánske zbierky rímskeho práva	86
§ 13. JUSTINIÁNSKA KODIFIKÁCIA	87
I. Ciele kodifikácie	87
II. Kodifikačné práce	87
III. Codex Iustinianus	88
IV. Digesta	88
V. Institutiones	89
VI. Codex Iustinianus repetitae praelectionis	90
VII. Novellae	90
§ 14. RÍMSKE PRÁVO PO JUSTINIÁNSKEJ KODIFIKÁCII	90
I. Rímske právo vo východnej Európe	90
II. Rímske právo v západnej Európe	92
III. Rímskoprávne vplyvy na území bývalého Česko-Slovenska	95
1. Veľká Morava	95
2. Rímske právo v Čechách a na Morave	96
3. Rímske právo na Slovensku	97
IV. Rímske právo v Anglicku	100

DRUHÁ ČASŤ

OBČIANSKE PRÁVO PROCESNÉ

IV. kapitola SUBJEKTÍVNE PRÁVO A ŽALOBA

§ 15. SUBJEKTÍVNE PRÁVO.	103
I. Pojem subjektívne práv	103
II. Druhy subjektívnych práv	105
§ 16. ŽALOBA A NÁMIETKA	106
I. Žaloba (actio)	106
II. Druhy žalôb	108
III. Námetka.	111

V. kapitola RÍMSKY OBČIANSKY PROCES

§ 17. PREDPOKLADY RÍMSKEHO OBČIANSKEHO PROCESU	113
I. Historický pohľad na občiansky proces	113
II. Orgány súdnej ochrany	117
III. Sporové strany	121

VI. kapitola JEDNOTLIVÉ DRUHY OBČIANSKEHO PROCESU

§ 18. LEGISAKČNÝ PROCES	123
I. Všeobecná charakteristika	123
II. Legis actio sacramento	124

III. Legis actio per iudicis arbitrive postulationem	126
IV. Legis actio per conductionem	126
V. Legis actio per manus iniunctionem	126
VI. Legis actio per pignoris capionem	127
§ 19. FORMULOVÝ PROCES	127
I. Všeobecná charakteristika	127
II. Konanie pred magistrátom (in iure).	129
III. Žalobná formula	132
IV. Konanie pred sudcom (apud iudicem)	137
V. Výkon (exekúcia) rozsudku	141
§ 20. KOGNIČNÝ PROCES	143
I. Všeobecná charakteristika	143
II. Zásady kogničného procesu	145
III. Osobitné druhy procesu v poklasickej dobe.	149
§ 21. MIMOŽALOBNÁ PRÉTORSKÁ OCHRANA	150
I. Všeobecná charakteristika	150
II. Interdikty (interdicta)	151
III. Navrátenie do predošlého stavu (restitutio in integrum)	152
IV. Prétorské stipulácie	153
V. Uvedenie do držby (missio in possessionem)	153

TRETIA ČASŤ

OSOBY

VII. kapitola PRIRODZENÉ OSOBY

§ 22. PRÁVNÁ SPÔSOBILOSŤ PRIRODZENÝCH OSÔB	155
I. Pojem právna spôsobilosť	155
II. Vznik a zánik právnej spôsobilosti.	156
III. Obmedzenie právnej spôsobilosti	157
§ 23. STAV SLOBODY (STATUS LIBERTATIS)	158
I. Vznik otroctva	158
II. Zánik otroctva	159
III. Prepustenci (libertini)	160
IV. Kolóni (coloni).	161
§ 24. OBČIANSTVO (STATUS CIVITATIS).	161
I. Rímski občania (cives Romani)	161
II. Latíni (Latini)	162
III. Cudzinci (peregrini)	163

§ 25. RODINA (STATUS FAMILIAE)	163
I. Všeobecná charakteristika	163
II. Moc hlavy rodiny (patria potestas)	164
III. Agnátska rodina	166
IV. Kognátska rodina	167
V. Majetkovoprávne postavenie nesvojprávnych osôb (alieni iuris)	168
VI. Manželstvo (matrimonium)	170
VII. Majetkové vzťahy medzi manželmi	172
§ 26. SPÔSOBILOSŤ PRÁVNE KONAŤ	174
I. Spôsobilosť právne konať a jej druhy	174
II. Obmedzenia spôsobilosti právne konať	176
§ 27. PORUČNÍCTVO A OPATROVNÍCTVO	178
I. Poručníctvo (tutela)	178
II. Opatrovníctvo (cura).	179
VIII. kapitola PRÁVNICKÉ OSOBY	
§ 28. DRUHY PRÁVNICKÝCH OSÔB.	181
I. Všeobecne	181
II. Korporácie	181
III. Nadácie a ústavy	183
ŠTVRTÁ ČASŤ	
ZÁKLADNÝ MECHANIZMUS PRÁV A POVINNOSTÍ	
IX. kapitola PRÁVNE SKUTOČNOSTI A PRÁVNE ÚKONY	
§ 29. PRÁVNE SKUTOČNOSTI	185
I. Právna skutočnosť	185
II. Delenie právnych skutočností	186
III. Následky právnych skutočností	186
§ 30. PRÁVNE ÚKONY.	188
I. Súkromná autonómia	188
II. Právny úkon	189
III. Delenie právnych úkonov	190
IV. Náležitosti právneho úkonu	191
V. Obsahové zložky právneho úkonu.	192
X. kapitola VÔLA, JEJ PREJAV A POHNÚTKA	
§ 31. VÔLA KONAJÚCEHO	194
§ 32. PREJAV VÔLE	196

§ 33. NEZHODA VÔLE S PREJAVOM.	198
§ 34. VÝZNAM VADNEJ POHNÚTKY.	201
I. Psychické donútenie	201
II. Podvod.	202
§ 35. VADY PRÁVNEHO ÚKONU.	202
§ 36. VEDLAJŠIE ZLOŽKY PRÁVNEHO ÚKONU	206
I. Všeobecná charakteristika	206
II. Podmienka.	206
III. Uloženie času	208
IV. Doložky	209
§ 37. ZASTÚPENIE	210
I. Priame zastúpenie	210
II. Nepriame zastúpenie	211

PIATA ČASŤ

VECNE PRÁVO

XI. kapitola POJEM A SYSTÉM VECNÉHO PRÁVA.	213
---	------------

XII. kapitola VEC

§ 38. POJEM VEC.	216
§ 39. DELENIE VECÍ	217
1. Nehnuteľné a hnutel'né veci.	218
2. Zastupiteľné a nezastupiteľné veci	219
3. Spotrebitel'né a nespotrebitel'né veci	219
4. Deliteľné a nedeliteľné veci	219
5. Jednotné, zložené a hromadné veci.	220
6. Súčasť veci a príslušenstvo	221
7. Plody	221

XIII. kapitola DRŽBA A JEJ OCHRANA

§ 40. POJEM DRŽBA	223
§ 41. DEJINY RÍMSKEJ DRŽBY	224
§ 42. DRUHY DRŽBY	225
I. Civilná držba (possessio civilis)	225
II. Naturálna držba (naturalis possessio, detencia)	226
III. Interdiktná držba (possessio ad interdicta)	227
IV. Oprávnená držba (possessio iusta)	228
V. Vadná držba (possessio vitiosa)	228
VI. Dobromyseľná držba (possessio bonae fidei)	229

VII. Držba na účely vydržania (possessio ad usucapionem)	229
§ 43. NADOBUDNUTIE DRŽBY	230
I. Corpore et animo	230
1. Nadobudnutie držby corpore	230
2. Nadobudnutie držby animo	231
II. Spôsoby nadobudnutia držby	232
III. Nadobudnutie držby tretími	234
§ 44. TRVANIE A ZÁNÍK DRŽBY	235
I. Zánik držby corpore et animo	235
II. Zánik držby corpore	236
III. Zánik držby animo	237
IV. Zánik držby so zreteľom na subjekt	237
V. Zánik držby so zreteľom na predmet	238
§ 45. SUBJEKT DRŽBY	238
§ 46. PREDMET DRŽBY	239
I. Držba veci	239
II. Držba práva	239
§ 47. OCHRANA DRŽBY	240
I. Právna ochrana držby	241
1. Interdictum uti possidetis	241
2. Interdictum utrubi	241
3. Interdictum unde vi	242
4. Interdictum de vi armata	242
5. Interdictum de precario	243
II. Mimoprávna ochrana držby	244
XIV. kapitola VLASTNÍCKE PRÁVO	
§ 48. VÝVIN RÍMSKEHO VLASTNÍCKEHO PRÁVA	246
I. Najstaršie (archaické) právo	246
II. Predklasické a klasické právo	247
III. Poklasické a justiniánske právo	248
§ 49. POJEM VLASTNÍCKE PRÁVO	248
§ 50. OBSAH VLASTNÍCKEHO PRÁVA	251
§ 51. DRUHY VLASTNÍCKEHO PRÁVA	253
I. Kviritské vlastníctvo	253
II. Bonitárne vlastníctvo	253
III. Provinčné vlastníctvo	254
IV. Vlastníctvo cudzincov	254

§ 52. OBMEDZENIA VLASTNÍCKEHO PRÁVA	255
I. Všeobecne	255
II. Obmedzenia vo verejnom záujme	256
III. Obmedzenia v súkromnom záujme	256
1. Previsnutie konárov	256
2. Prepadnutie plodov (<i>procidere</i>)	257
3. Úprava hraníc susedných pozemkov (<i>ambitus</i>)	257
4. Núdzová cesta	257
5. Zákaz imisií	257
6. Odrazenie dažďovej vody	257
7. Zábezpeka na náhradu budúcej škody (<i>cautio damni infecti</i>)	258
8. Zákaz pokračovať v stavbe (<i>operis novi nuntiatio</i>)	258
§ 53. SPOLUVLASTNÍCTVO	259
I. Vlastníctvo spoločnou rukou (<i>consortium</i>)	259
II. Podielové spoluvlastníctvo (<i>communio pro indiviso, condominium</i>)	260
§ 54. NADOBUDNUTIE A ZÁNÍK VLASTNÍCKEHO PRÁVA	261
I. Všeobecne o nadobudnutí vlastníckeho práva	261
II. Pôvodné spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva	262
1. <i>Occupatio</i>	262
2. Nadobudnutie vlastníckeho práva spojením, splynutím, zmiešaním a spracovaním	265
3. Nadobudnutie vlastníckeho práva k plodom	268
III. Vydržanie	270
IV. Odvođené spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva	275
1. <i>Mancipatio</i>	275
2. <i>In iure cessio</i>	277
3. <i>Traditio ex iusta causa</i>	277
V. Zánik vlastníckeho práva.	280
§ 55. OCHRANA VLASTNÍCKEHO PRÁVA	281
I. <i>Rei vindicatio</i>	282
II. <i>Actio negatoria</i>	287
III. <i>Actio Publiciana</i>	288
XV. kapitola VECNÉ PRÁVA K CUDZEJ VECI	
 (IURA IN RE ALIENA)	
§ 56. SLUŽOBNOSTI (<i>SERVITUDES</i>)	290
I. Všeobecne o služobnostiach	290
II. Pozemkové služobnosti (<i>servitutes praediorum</i>)	291
III. Osobné služobnosti (<i>servitutes personae</i>)	293

1. Požívacie právo (ususfructus)	294
2. Užívacie právo (usus) a iné osobné služobnosti.	295
§ 57. OSTATNÉ UŽÍVACIE VECNÉ PRÁVA	295
I. Dedičný nájom (emphyteusis)	295
II. Dedičné právo stavby (superficies)	296
§ 58. ZÁLOŽNÉ PRÁVO	297
I. Pojem, podstata a účel záložného práva	297
II. Druhy záložného práva	298
1. Fiducia (cum creditore contracta)	298
2. Ručný záloh (pignus)	299
3. Zmluvný záloh (hypotheca)	299
III. Predmet záložného práva (záloh)	299
IV. Obsah záložného práva	300
1. Právo držby (ius possidendi)	300
2. Právo záloh predať (ius distrahendi)	300
V. Viacnásobný záloh veci	302
VI. Vznik záložného práva	305
VII. Zánik záložného práva	305
VIII. Ochrana záložného práva	305

ŠIESTA ČASŤ

ZÁVÄZKOVÉ PRÁVO

XVI. kapitola VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ZÁVÄZKOV

§ 59. PODSTATA ZÁVÄZKOV.	309
I. Význam záväzkov	309
II. Definícia záväzku	310
III. Vývoj záväzkov	311
IV. Civilné záväzky	315
V. Naturálne záväzky	316
§ 60. DELENIE ZÁVÄZKOV	317
I. Záväzky podľa prameňa ich vzniku	317
II. Záväzky z kontraktov.	318
III. Záväzky z protiprávných úkonov	321
IV. Dohody	321
§ 61. SUBJEKTY ZÁVÄZKOV	322
I. Osobný charakter záväzku	322
II. Delené záväzky	323

III. Kumulatívne záväzky	323
IV. Solidárne záväzky	324
V. Prevod pohľadávky a záväzku	326
1. Všeobecne	326
2. Postúpenie pohľadávky (cessio)	326
3. Prevod záväzku (prevzatie dlhu)	328
4. Zmluvy v prospech a na ťarchu tretích	329
VI. Vedľajšie záväzky	329
1. Ručenie	329
2. Constitutum debiti	331
3. Intercesia	332
4. Adjektická zodpovednosť	332
5. Vedľajší veriteľ	335
§ 62. PREDMET ZÁVÄZKOV	335
I. Plnenie a jeho náležitosti	335
II. Druhovú a individuálne plnenie	336
III. Deliteľné a nedeliteľné plnenie	337
IV. Určité a neurčité plnenie	337
V. Alternatívny záväzok a alternatívna možnosť plnenia	338
VI. Vedľajšie plnenia	339
§ 63. ZÁNİK ZÁVÄZKOV	340
I. Všeobecne o zániku záväzkov	340
II. Zánik záväzkov podľa civilného práva	341
1. Splnenie (solutio)	341
2. Odpustenie dlhu	343
3. Novácia a delegácia	344
4. Ostatné civilné dôvody zániku záväzku	346
III. Zánik záväzkov podľa prétorského práva	347
1. Dohoda o odpustení dlhu	347
2. Započítanie (compensatio)	347
§ 64. ZODPOVEDNOSŤ ZA NESPLNENIE ZÁVÄZKU	348
I. Nesplnenie záväzku	348
II. Spôsobenie a zavinenie nesplnenia	349
III. Náhrada škody	352
IV. Omeškanie dlžníka a veriteľa	353
V. Scudzenie na škodu veriteľov	354
XVII. kapitola JEDNOTLIVÉ DRUHY KONTRAKTOV	
§ 65. REÁLNE KONTRAKTY	356
I. Pôžička (mutuum)	356

II. Vypožičanie (commodatum)	357
III. Úschova (depositum)	359
IV. Ručný záloh (pignus)	361
§ 66. VERBÁLNE A LITERÁRNE KONTRAKTY	361
I. Verbálne kontrakty	361
1. Stipulácia (stipulatio)	361
2. Iné verbálne kontrakty	363
II. Literárne kontrakty	364
§ 67. KONSENZUÁLNE KONTRAKTY	365
I. Kúpna zmluva (emptio – venditio)	365
II. Nájom (locatio conductio)	371
1. Všeobecná charakteristika	371
2. Nájom veci (locatio conductio rei)	372
3. Pracovná zmluva (locatio conductio operarum)	374
4. Zmluva o diele (locatio conductio operis)	376
III. Spoločenská zmluva (societas)	378
IV. Príkazná zmluva (mandatum)	382
XVIII. kapitola ROZŠÍRENIE KONTRAKTUÁLNEHO SYSTÉMU	
§ 68. NEPOMENOVANÉ KONTRAKTY (CONTRACTUS INNOMINATI)	385
§ 69. DOHODY (PACTA) A DAROVANIE (DONATIO)	387
I. Dohody (pacta)	387
1. Všeobecne o dohodách	387
2. Vedľajšie dohody (pacta adiecta)	387
3. Prétorské dohody	388
4. Zákonné dohody (pacta legitima)	389
II. Darovanie (donatio)	389
§ 70. KVÁZIKONTRAKTY (QUASI EX CONTRACTU)	391
I. Všeobecne	391
II. Obstaranie cudzích záležitostí bez príkazu (negotiorum gestio)	391
III. Bezdôvodné obohatenie	392
IV. Ostatné kvázikontrakty	394
XIX. kapitola PROTIPRÁVNE ÚKONY (DELICTA) A TRESTNÉ ČINY (CRIMINA)	
§ 71. ZÁVÄZKY Z PROTIPRÁVNÝCH ÚKONOV (EX DELICTO)	396
I. Všeobecne o záväzkoch z deliktov	396
II. Civilné delikty	399
1. Krádež (furtum)	399
2. Protiprávne poškodenie veci (damnum iniuria datum)	401

3. Lúpež (rapina).	403
4. Urážka (iniuria, contumelia)	403
III. Prétorské delikty.	404
IV. Kvázidelikty	405
§ 72. TRESTNÉ ČINY (CRIMINA).	407
I. Všeobecne	407
II. Trestné činy (crimina)	407
III. Tresty a trestný proces.	408
IV. Mimoriadne trestné konanie (cognitio extra ordinem)	411

SIEDMA ČASŤ

DEDIČSKÉ PRÁVO

XX. kapitola CHARAKTERISTICKÉ ČRTY RÍMSKEHO DEDIČSKÉHO PRÁVA

§ 73. DEDENIE A JEHO VÝVOJ V RÍME	415
I. Pojem, predmet a význam dedenia	415
II. Vývoj právnych úprav dedenia.	417

XXI. kapitola JEDNOTLIVÉ DRUHY DEDENIA

§ 74. DEDENIE ZO ZÁVETU.	422
I. Závet (testamentum) a závetná spôsobilosť (testamenti factio)	422
II. Formy závetu.	424
III. Obsah závetu.	427
IV. Neplatnosť a neúčinnosť závetu	429
§ 75. DEDENIE ZO ZÁKONA (AB INTESTATO)	430
I. Pojem dedenie zo zákona	430
II. Dedenie zo zákona podľa civilného práva	431
III. Dedenie zo zákona podľa prétorského práva	432
IV. Dedenie zo zákona v období cisárstva	433
V. Dedenie zo zákona podľa justiniánskych noviel	434
§ 76. DEDENIE PROTI ZÁVETU (CONTRA TABULAS)	435
I. Všeobecne o dedení proti závetu	435
II. Formálne právo dediť	435
III. Materiálne právo dediť	436
IV. Justiniánska úprava	437

XXII. kapitola DÔSLEDKY NADOBUDNUTIA DEDIČSTVA

§ 77. NADOBUDNUTIE DEDIČSTVA A ZODPOVEDNOSŤ DEDIČOV ZA DLHY	438
---	-----

I. Druhy a spôsoby nadobudnutia dedičstva	438
II. Postúpenie dedičstva a prevod práva nadobudnúť dedičstvo . .	440
III. Obmedzenia nadobudnutia dedičstva	441
IV. Zodpovednosť dediča za dlhy poručiťa	442
V. Spoludedičia	444
VI. Ochrana dediča	445
XXIII. kapitola SINGULÁRNA SUKCESIA PRE PRÍPAD SMRTI	
§ 78. ODKAZY (LEGATA), FIDEIKOMISY (FIDEICOMISSA) A DAROVANIE PRE PRÍPAD SMRTI	446
I. Všeobecne o singulárnej sukcesii pre prípad smrti	446
II. Odkazy	447
III. Fideikomisy	448
IV. Darovanie pre prípad smrti	449
BIBLIOGRAFIA	451
SYNOPTICKÁ TABUĽKA	457
MAPA	471
VECNÝ REGISTER.	473
REGISTER PRAMENOV	494